

їни [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_pravo/2010_.

18. Федоренко В. Л., Кузнецова Н. О., Черничка Л. В. Інститут місцевого референдуму в Україні // Бюлетень Міністерства юстиції України 2009. – № 2 (88). – С. 36–50.

УДК 336.14

В'ячеслав Тютюнник

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ (НА ПРИКЛАДІ ТАЇРОВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ОВІДІОПОЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В статті надається аналіз формування дохідної частини місцевого бюджету на прикладі Таїровської селищної ради Овідіопольського району Одеської області. Досліджуються показники структури надходжень, обґрунтовуються недоліки формування дохідної частини загального фонду місцевого бюджету.

Ключові слова: бюджет, місцевий бюджет, динаміка надходжень, структура надходжень, місцеві податки і збори.

Постановка проблеми

Становлення й поступовий розвиток в Україні місцевого самоврядування, розподіл повноважень між центральними та місцевими органами влади є передумовою зростання ролі місцевих бюджетів, розширення та удосконалення джерел і методів їх формування та використання. За допомогою коштів місцевих бюджетів місцева влада забезпечує фінансування економічного і соціального розвитку відповідних територій, їх благоустрій, управління комунальним господарством, розробляє місцеві програми підтримки малозабезпечених верств населення тощо.

Наукові та практичні дослідження свідчать про недостатність доходів місцевих бюджетів для забезпечення покладених на органи місцевого самоврядування функцій та завдань, про відсутність відповідних умов для зміцнення і розширення власної доходної бази місцевих бюджетів, незацікавленість місцевої влади у збільшенні податкового потенціалу територій та ефективному використанні бюджетних коштів.

Мета

Мета – провести аналіз формування доходної частини місцевого бюджету на прикладі Таїровської селищної ради Овідіопольського району Одеської області

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Пошуку нових форм та методів формування доходів місцевих бюджетів присвячені напрацювання й пропозиції українських учених, управлінців, депутатів різних рівнів. Інформаційна база дослідження включає норми Конституції та чинного законодавства України, що регулює суспільні відносини в галузі фінансової діяльності органів місцевого самоврядування, а також дослідження, монографії та публікації вчених-економістів: О. Д. Василика, І. Луніної, О. Богачової, М. Ходоровича, практичних працівників фінан-

сової системи України: І. Сала, М. Деркача, М. Пабата, О. Буковинського та інших авторів. Питання формування та розподілу коштів місцевих бюджетів розглядають Мамонова В. В., Шейка Н. О. [1, с. 198–205.], Міхєєнко Т. В. [2, с. 39–44.], Осадчук С. В. [3, с. 234–241.], Пінчук Г. В. [4, с. 154–156.], Сімонова О. В. [5, с. 155–158.], Слухай С. В., Здерка Н. Я. [7, с. 12–20].

Крім того, проблемами місцевих фінансів займалися й зарубіжні дослідники: Жак Міллер, Жан-Поль Годме, Чеслава Рудська-Лоренц та інші. Наявність значної кількості авторів, які в тій чи іншій мірі торкалися проблем місцевих фінансів, свідчить про безперечну актуальність та велике практичне значення порушених питань.

Однак прискорення реформування економіки країни потребує пошуку нових підходів до розв'язання проблем формування місцевих бюджетів в Україні. Проблеми удосконалення системи організації міжбюджетних відносин, а також розширення та оптимізація джерел наповнення місцевих бюджетів є надзвичайно актуальним завданням, вирішення якого сприятиме підвищенню рівня фінансової незалежності органів місцевого самоврядування і якісному виконанню їхніх функцій і завдань. Увагу потрібно сконцентрувати на тому, що наявні доходи не дають можливості виконувати функції місцевих бюджетів.

Отже, у даному дослідженні більш конкретно розглядається механізм формування дохідної частини місцевих бюджетів, як основного фінансового ресурсу територіальних громад в сучасних умовах.

Важливою умовою подолання проблем розвитку регіональної економічної системи, забезпечення соціально-економічного розвитку населення є формування та реалізація науково обґрунтованої, вираженої бюджетної, яка має базуватися на всебічному аналізі та оцінці наявного бюджетного потенціалу регіону.

Процес формування місцевих бюджетів області є невід'ємною частиною бюджетного процесу складання Державного бюджету України. Основними елементами структури будь-якого бюджету, чи то державного, чи то місцевого, є дохідна і видаткова частини, які мають бути збалансовані між собою [6, с.34].

Таїровська селищна рада відноситься до комунальної форми власності, основний вид діяльності – Управління та утримання селищ. На бюджеті знаходяться 5 установ: дитячий навчальний заклад, лікарняна амбулаторія, два будинки культури, органи місцевого самоврядування. Установа перебуває у віданні Овідіопольської районної ради. Середня чисельність працівників – 55 чоловік. До Таїровської селищної ради відносяться такі населені пункти: смт Таїрове, ж/м Ульяновка, ж/м Червоний хутір, с. Мізікевича, ж/м Совіньон.

Бюджетні кошти, які мобілізуються до бюджету Таїровської селищної ради, є важливою складовою її загального фінансового потенціалу. У 2007 році виконання по доходах склало 117,3%, у 2008 році – 108,0%, у 2009 році – 126,5%.

Динаміка надходжень до місцевого бюджету Таїровської селищної ради наведена на рис. 1. З малюнку ми бачимо, що надходження до місцевого бюджету Таїровської селищної ради протягом досліджуваного періоду спочатку значно збільшуються, а потім зменшуються. Так, у 2008 році порівняно з 2007 роком, доходи місцевого бюджету збільшились з 6892,3 тис. грн до 1766,7 тис. грн (тобто на 10773,4 тис. грн), а у 2009 році, порівняно з 2008 роком, зменшились на 1284,9 тис. грн і складають 16380,8 тис. грн.

Виділення невіршених ранише частин загальної проблеми

Вигляд основного матеріалу

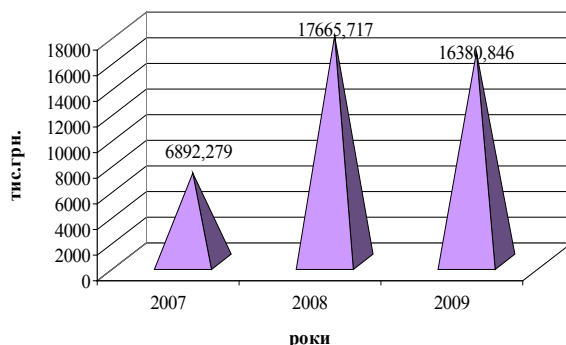

Рис. 1. Динаміка доходів місцевого бюджету Таїровської селищної ради у 2007–2009 роках

У 2009 році надходження до загального та спеціального фондів місцевого бюджету перевищили надходження 2007 року майже більш, ніж у два рази (або на 9488,6 тис. грн.). Дане значне збільшення відбулося по всіх видах надходжень, зокрема:

- по доходах загального фонду більше, ніж у два рази (або на 2119,7 тис. грн.) за рахунок збільшення податкових надходжень майже у півтора рази (або на 2198,4 тис. грн), неподаткових надходжень – у два рази (або на 37,4 тис. грн) та зменшення надходжень по державних цільових фондах на 118,2 тис. грн;
- по доходах спеціального фонду майже у чотири

рази (або на 5851,5 тис. грн) за рахунок збільшення податкових і неподаткових надходжень майже у півтори рази (або на 72,3 і 259,1 тис. грн відповідно), доходів від операцій з капіталом більш, ніж у три рази (або на 2502,7 тис. грн) та надходжень по державних цільових фондах майже у три рази (або на 10,2 тис. грн).

Крім того, слід зазначити, що до доходів місцевого бюджету відносяться й обсяги міжбюджетних трансфертів, питома вага яких протягом досліджуваного періоду із року в рік інтенсивно зростає. Динаміку частки міжбюджетних трансфертів у спеціальному фонді бюджету Таїровської селищної ради представлено на рис. 2.

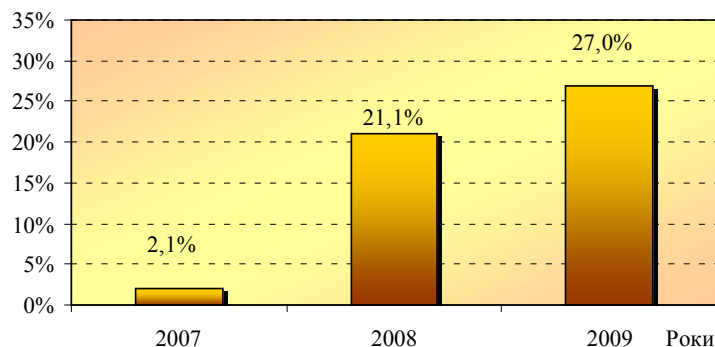

Рис. 2. Динаміка частки офіційних трансфертів у спеціальному фонді бюджету Таїровської селищної ради у 2007–2009 роках

Надходження до місцевого бюджету Таїровської селищної ради у 2009 році, в порівнянні з попереднім, 2008 роком, зменшились на 7,3% (або на 1284,9 тис. грн). Доходи загального фонду зросли на 41,6% (або на 2048,7 тис. грн), а доходи спеціального фонду зменшились на 48,2% (або на 4506,9 тис. грн).

При цьому податкові надходження загального фонду зросли на 40,9% (або на 2000,6 тис. грн), неподаткові – на 283,4% (або на 54,2 тис. грн), доходи від операцій з капіталом – на 2,0 тис. грн, а надходження державних цільових фондів зменшились на 8,2 тис. грн.

Податкові надходження спеціального фонду зменшились на 5,4% (або на 16,0 тис. грн), неподаткові – на 2,1% (або на 21,9 тис. грн), доходи від операцій з капіталом – на 55,9% (або на 4479,3 тис. грн), а надходження державних цільових фондів збільшились на 192,7% (або на 10,4 тис. грн). Відзначимо збільшення податкових надходжень у 2009 році по податку з дохо-

дів фізичних осіб (зростання відбулося на 68,7,0% або 1034,0 тис. грн), плати за землю (на 38,6% або 869,6 тис. грн) та єдиного податку для суб'єктів малого підприємства (на 20,1% або на 102,1 тис. грн).

Аналіз структури надходжень до бюджету Таїровської селищної ради проведемо у таблиці 1.

Досліджуючи показники структури надходжень до загального фонду, слід зазначити, що їх питома вага у загальній структурі доходів місцевого бюджету Таїровської селищної ради складає 70,4% у 2007 році, 32,9% у 2008 році та 51,8% у 2009 році.

Доходи місцевого бюджету загального фонду формуються за рахунок податкових надходжень, які мають певні особливості у своїй структурі і складають у 2007 році 96,8% всього обсягу доходів загального фонду (або 3747,0 тис. грн.).

За аналітичними даними таблиці 2. бачимо, що питома вага податкових надходжень у загальному фонді бю-

Аналіз структури надходжень до місцевого бюджету Таїровської селищної ради за 2007–2009 роки

Вид надходження	Фактичні надходження, тис. грн			Питома вага надходжень, %		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
А	1	2	3	4	5	6
Загальний фонд:	4851,4	5817,0	8488,5	70,4	32,9	51,8
Податкові надходження	4697,3	4895,2	6895,7	96,8	99,4	98,9
Неподаткові надходження	36,0	19,1	73,4	0,7	0,4	1,1
Доходи від операцій з капіталом	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
Державні цільові фонди	118,2	8,2	0,0	2,4	0,2	0,0
Всього власних і закріплених доходів	4851,4	4922,5	6971,1	100,0	84,6	82,1
Запозичення коштів	0,0	894,5	1517,4	0,0	15,4	17,9
Дотації	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Субвенції	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Спеціальний фонд:	2040,8	11848,7	7892,4	29,6	67,1	48,2
Податкові надходження	208,0	296,3	280,3	10,4	3,2	5,8
Неподаткові надходження	755,5	1036,5	1014,6	37,8	11,1	21,0
Доходи від операцій з капіталом	1028,8	8010,7	3531,4	51,5	85,7	72,9
Державні цільові фонди	5,4	5,3	15,6	0,3	0,1	0,3
Всього власних і закріплених доходів	1997,6	9348,7	4841,9	97,9	78,9	61,3
Кошти, одержані із загального фонду бюджету до бюджету розвитку (спеціального фонду)	0,0	2450,0	1500,0	0,0	20,7	19,0
Запозичення коштів	0,0	0,0	919,7	0,0	0,0	11,7
Субвенції	43,3	50,0	630,8	2,1	0,4	8,0
ВСЬОГО ДОХОДІВ	6892,3	17665,7	16380,8	100,0	100,0	100,0

джету Таїровської селищної ради протягом досліджуваного періоду збільшується у 2008-му, порівняно з 2007 роком, до 99,4%, обсяг яких складає 3684,0 тис. грн. Лише у 2009 році вона зменшилася до 98,9% (6754,3 тис. грн), хоча темп їх зростання становить 40,9%.

Структуру надходжень до загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради відобразимо на рисунку 3.

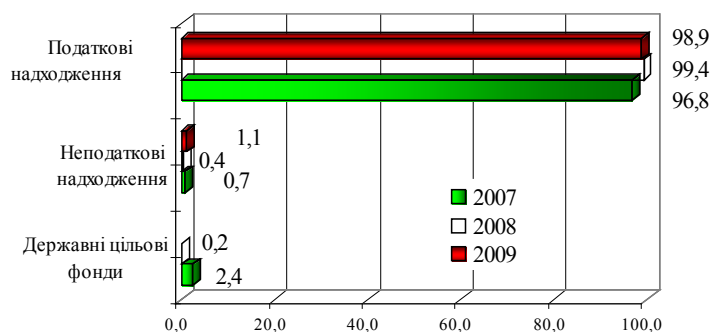

Рис. 3. Структура надходжень до загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради за 2007–2009 роки, %

Неподаткові надходження складають незначну частку у структурі загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради, яка протягом 2007–2009 років спочатку зменшується (з 0,7% – у 2007 році до 0,4% – у 2008 році), а потім збільшується (до 1,1% у 2009 році). У 2009 році неподаткових надходжень надійшло у сумі 73,4 тис. грн, що на 54,3 тис. грн більше, ніж у 2008 році, та на 37,4 тис. грн – ніж у 2007 році.

Доходи від операцій з капіталом та державні цільові фонди займають незначну найменшу питому вагу у загальній структурі надходжень до загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради

Аналізуючи доходи спеціального фонду, слід зазначити, що їх питома вага у структурі доходів місцевого бюджету Таїровської селищної ради складає 29,6% у 2007 році, 67,1% у 2008 році та 48,2% у 2009 році.

Доходи від операцій з капіталом мають найбільшу питому вагу у загальній структурі спеціального фонду і збільшується з 51,5% (1028,8 тис. грн.) у 2007 році до 72,9% (3531,4 тис. грн) у 2009 році. Частка неподаткових надходжень у загальній структурі спеціального фонду у 2008 році, порівняно з 2007 роком, зменшується на 26,7% (або на 281,0 тис. грн), а у 2009 році, порівняно з 2008 роком, збільшується на 10,1% (або на 21,9 тис. грн). Таку ж тенденцію ми спостерігаємо і по відношенню до податкових надходжень, а саме: до податку на власність.

Структура надходжень до спеціального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради у 2009 році наведена на рис.4.

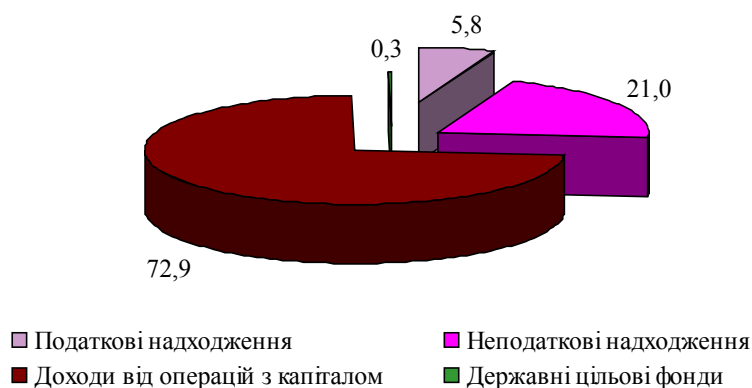

Рис.4. Структура надходжень до спеціального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради у 2009 році, %

Проведемо детальний аналіз деяких основних джерел податкових надходжень загального фонду до місцевого бюджету Таїровської селищної ради за 2007–2009 роки (таблиця 2.).

Основним джерелом, за рахунок якого формується загальний фонд, і який займає перше місце за рейтингом в структурі загального фонду бюджету, є плата за

землю, фактичне надходження якої у 2009 році є 3125,2 тис. грн проти запланованого показника на рівні 2458,3 тис. грн, та складає 45,3% від всіх власних і закріплених доходів загального фонду місцевого бюджету. Це вказує на визначальну роль плати за землю при формуванні дохідної частини місцевого бюджету Таїровської селищної ради.

Таблиця 2

Аналіз структури основних податкових надходжень до загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради за 2007–2009 роки

Вид надходження	Фактичні надходження, тис. грн			Питома вага надходжень, %		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
А	1	2	3	4	5	6
Всього власних і закріплених доходів	4697,3	4895,2	6895,7	100,0	100,0	100,0
<i>в т.ч.:</i>						
Податок з доходів фізичних осіб	973,3	1504,2	2538,2	20,7	30,7	36,8
Податок на прибуток підприємств	1750,4	0,4	0,3	37,3	0,0	0,0
Плата за землю	842,1	2255,6	3125,2	17,9	46,1	45,3
Податок на промисел	2,8	3,2	0,5	0,1	0,1	0,0
Плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності	188,3	165,5	121,7	4,0	3,4	1,8
Місцеві податки і збори	472,1	449,9	489,3	10,0	9,2	7,1
Фіксований сільськогосподарський податок	16,1	9,4	11,4	0,3	0,2	0,2
Єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва	452,3	507,0	609,1	9,6	10,4	8,8

На другій позиції по величині надходжень до місцевого бюджету є податок з доходів фізичних осіб, фактичне надходження якого у 2009 році є 2538,2 тис. грн проти заплановано показника на рівні 3151,2 тис. грн, та складає 36,8% всіх власних і закріплених доходів загального фонду місцевого бюджету.

Очевидно, що надходження саме цих платежів найбільше впливає на виконання місцевого бюджету по доходах і видатках. Особливості формування доходної частини місцевого бюджету Таїровської селищної ради, які пов'язані із платою за землю, полягають у значних невикористаних резервах по орендній платі земель, що знаходяться у власності територіальних громад.

Законодавство України надає право органам місцевого самоврядування надавати пільги по платі за землю. Таке явище є досить поширеним. Адже плата за землю надходить в місцевий бюджет, і відповідна рада сама має вирішувати, що для громади в даному випадку є важливішим – не втратити частину бюджетних коштів, чи допомогти через зменшення податкового навантаження важливому для життєдіяльності підприємству, організації.

В свою чергу, обсяги надходження податку з доходів фізичних осіб напряму залежать від рівня заробітної плати. А це, на нашу думку, спричиняє основні труднощі у виконанні місцевого бюджету і є основною особливістю, яка впливає на процес формування цього бюджету.

Низький рівень заробітної плати спричиняє серйозні втрати податку з доходів фізичних осіб і через надання податкових соціальних пільг, адже близько 35% працюючих отримують таку пільгу при оподаткуванні їх заробітної плати.

Надходження до загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради фіксованого сільськогосподарського податку протягом 2007 – 2009 років залишається майже на тому ж рівні і має саму низьку питому вагу у загальній структурі податкових надходжень. Так, у 2007 році їх частка у загальній структурі надходжень складає 0,3% (або 16,1 тис. грн), у 2008 та 2009 роках 0,2% (або 9,4 тис. грн та 11,4 тис. грн відповідно).

Платниками цього податку є сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, селянські та інші господарства, у яких сума, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній рік, перевищує 75 відсотків загальної суми валового доходу.

Базою оподаткування є грошова оцінка земельних

сільськогосподарських угідь, що визначається на підставі їх грошової оцінки, проведеної станом на 1 липня 1995 року. У той же час платники фіксованого сільськогосподарського податку для цілей його обчислення індексацію грошової оцінки землі не проводять, оскільки на платників фіксованого сільськогосподарського податку не поширюються норми Закону про плату за землю, у тому числі в частині проведення індексації грошової оцінки землі.

Так, база оподаткування по фіксованому сільськогосподарському податку з 1995 року залишається сталою, і органи місцевого самоврядування не мають можливості шляхом її зміни збільшити надходження даного податку. Єдиний шлях, який дає можливість збільшення обсягу власних і закріплених доходів загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради за рахунок фіксованого сільськогосподарського податку, це розширення площ, що використовуються сільськогосподарськими підприємствами для виробництва. Проте через складну економічну ситуацію в Україні та малу рентабельність сільськогосподарських підприємств залучення інвесторів в сільське господарство є досить проблематичним.

Така ситуація значно обмежує можливості бюджетів, не дає органам місцевого самоврядування істотно вплинути на обсяги надходження фіксованого сільськогосподарського податку, який міг би стати тим джерелом, що значно збільшить доходи.

Досліджуючи надходження від місцевих податків і зборів в загальній сумі податкових надходжень місцевого бюджету, можна дійти висновків, що протягом 2007–2009 років їх надходження залишаються майже на одному й тому ж рівні, а їх частка в обсязі податкових надходжень у загальному фонді місцевого бюджету постійно зменшується від 10,0% у 2007 році до 7,1% у 2009 році. Це дає змогу зробити висновок, що місцеві податки та збори в сучасному законодавчому полі вичерпали свій потенціал і потребують внесення змін до діючого законодавства, з метою приведення їх ставок у відповідність до сучасних умов.

Отже, найбільшу частку в загальній структурі надходжень місцевих бюджетів у 2009 році посідає ринковий збір і складає 80,1% або 392 тис. грн (рис. 5). Комунальний податок займає другу сходинку надходжень і дорівнює 10,3% або 50,2 тис. грн. Всі інші місцеві податки і збори займають незначну питому вагу у структурі місцевих податків і зборів Таїровської селищної ради.

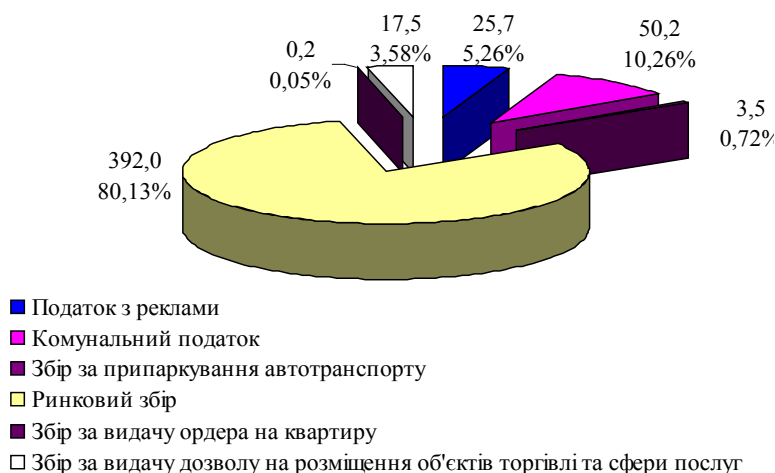

Рис. 5 Структура надходження місцевих податків і зборів до бюджету Таїровської селищної ради у 2009 році, %

Аналізуючи податок на прибуток підприємств, ми спостерігаємо значний спад суми надходження цього податку у загальній структурі податкових надходжень загального фонду місцевого бюджету Таїровської сільської ради. У 2007 році питома вага цього податку у складі податкових надходжень загального фонду склала 37,3% (або 1750,4 тис. грн.). А у 2008 році надходження податку на прибуток різко стрибнули вниз (0,4 тис. грн.) і залишалися на тому ж рівні у 2009 році (0,3%).

Отже, ми спостерігаємо низький рівень надходження податку на прибуток підприємств комунальної власності та частини прибутку (доходу) господарських організацій (які належать до комунальної власності, або у статутних фондах яких є частка комунальної власності), що вилучається до бюджету. Причиною цього є фінансова криза (з 2008 року), збитковість підприємств комунальної власності та неефективність їх управління. Органи місцевого самоврядування мають своїми рішеннями сприяти підвищенню прибутковості даних підприємств, адже вони потенційно є вагомим джерелом наповнення бюджету.

По-перше, нормативні акти, регламентуючи механізми формування доходів бюджетів регіонального рівня, істотно впливають на обсяги надходження доходів місцевих бюджетів. Через доходи бюджетів здійснюється вплив на розвиток регіону, на функціонування основних бюджетних галузей (освіта, охорона здоров'я, культура, соціальний захист). Зміни в бюджетній політиці можуть як збільшити вплив місцевої влади на розвиток регіону через зростання доходів місцевих бюджетів, так і зменшити цей вплив до мінімуму, обмеживши фінансові можливості органів місцевого самоврядування.

По-друге, механізм формування доходів бюджетів регіонального рівня набув чітко окреслених рамок та став прозорим і достатньо прогнозованим з прийняттям Верховною Радою України Бюджетного кодексу України. Цей закон, як і будь-який інший законодавчий акт, має свої недоліки і переваги. Саме цей документ упорядкував бюджетний процес і чітко визначив механізм формування місцевих бюджетів, в тому числі їх доходної частини.

По-третє, при аналізі формування доходної частини загального фонду місцевого бюджету Таїровської селищної ради можна зробити такі висновки:

- низький рівень середньої заробітної плати обмежує надходження податку з доходів фізичних осіб;
- значні втрати місцевого бюджету через надання податкових соціальних пільг при сплаті податку з доходів фізичних осіб;
- значні втрати надходження плати за землю до загального фонду через низький відсоток використання земель, низькі ставки орендної плати та надання пільг по платі за землю;
- можливість збільшення надходжень фіксованого сільсько-господарського податку при проведенні нової оцінки землі;
- низька прибутковість підприємств комунальної власності.

Завдання полягає в тому, щоб, використовуючи все те, що є позитивним та прогресивним в бюджетній системі України, вдосконалити існуючу систему наповнення доходної частини місцевих бюджетів. Для цього подальшої розробки потребують основні напрями вдосконалення міжбюджетних відносин та місцевих податків і зборів як основи формування місцевих бюджетів.

Література.

1. Мамонова В. В., Шейка Н. О. Формування та розподіл коштів місцевих бюджетів: проблеми та перспективи // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ/ голов. ред. М. М. Іжа. – О., 2007. – Вип. 1 29). – С. 198–205.
2. Міхєєнко Т. В. Формування доходів місцевих бюджетів: теоретичні та практичні аспекти // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 12. – С. 39–44.
3. Осадчук С. В. Аналіз ефективності бюджетно-податкового законодавства в сфері формування доходів місцевих бюджетів // Актуальні проблеми державного управління: Збірник наукових праць Одеського регіонального інституту державного управління. Вип. 3 (27). – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2006. – С. 234–241.
4. Пінчук Г. В. Проблеми формування доходної частини місцевих бюджетів та шляхи реформування податкової системи в концепції адміністративно-територіальної реформи // Актуальні проблеми державного управління та місцевого самоврядування: сучасний стан та перспективи регіонального розвитку: Матеріали щорічної науково-практичної конференції. 18 жовтня 2005 року. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2005. – С. 154–156.
5. Сімонова О. В. Оптимізація джерел доходів місцевих бюджетів // Стан і проблеми оподаткування в умовах ринкової економіки: Матеріали IV-ої Міжнар. наук.-практ. конф. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – С. 155–158.
6. Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів на основі положень Бюджетного кодексу України. Навчальний посібник. / С. І. Мельник, І. Ф. Щербина, Дж. Хансен, В. М. Терес, С. Лідс та ін. – К.: Міленіум, 2002. – 276 с.
7. Слухай С. В., Здерка Н. Я. Формування доходів місцевих бюджетів у контексті трансформації податкової системи // Фінанси України. – 2006. – № 5. – С. 12–20.

УДК 342.55

Світлана Чижова

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

В статті розглядаються проблеми управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування і напряду вирішення цих проблем.

Ключові слова: людські ресурси, управління людськими ресурсами, орган місцевого самоврядування, посадова особа місцевого самоврядування, логістика.

Стратегічне завдання створення соціально-орієнтованої економіки вимагає науково обґрунтованого підходу до управління і використання людських ресурсів як в системі публічного управління, так і в системі публічної служби. Позитивний досвід ефективного використання людських ресурсів накопичений країнами з розвинутою ринковою економікою. Саме науковий